

I. Aspecte pozitive

Există cinci aspecte de conținut ale Schiței care ni se par pozitive și importante de menținut și dezvoltat:

1. **Recomandările privitoare la colectarea de date despre indicatori sociali relevanți:** monitorizarea situației sociale; realizarea de studii evaluative inițiale (*baselinestudies*) și de parcurs; colectarea constantă de date pe domenii sociale (sănătate, învățământ, asistența familiilor cu copii, pensii, șomaj, neocupare și piața muncii, locuire etc.) pentru a informa procesul de calibrare a intervențiilor sociale în mod continuu.
2. **Atenția specială acordată generațiilor tinere** (copiilor și tinerilor): deși revine repetat la el, Schița nu subliniază suficientă un principiu care, credem și noi, ar trebui să fie fundamental unei concepții pe termen lung a politicilor sociale românești: investiții în copii și tineri. **Noi recomandăm ca focusul pe cohortele tinere să fie formulat ca un principiu de bază al unei strategii guvernamentale** (de pildă în locul enumerării funcțiilor politicilor sociale, enumerate la p. 2). Printre justificările principiului investiției în cohortele tinere-ar putea menționa de exemplu:
  - regimul drepturilor copilului,ⁱ promovat de statul român;
  - efectele negative și de amploare asupra bunăstării individuale și colective datorate sărăciei și privării materiale (*material deprivation*) în copilărie;ⁱⁱ
  - pierderile economice datorate dezvoltării inadecvate a copiilor și tinerilor care cresc în sărăcie și privare materială;ⁱⁱⁱ
  - costurile sociale de durată datorate inegalității și polarizării socio-economice în copilărie (inclusiv inegalitățile generate și perpetuate de beneficii sociale selective și servicii sociale de calitate variabilă, cum ar fi învățământul);^{iv}
  - nevoia educării și profesionalizării cohortelor tinere pentru a putea genera creștere economică și, printre altele, a putea asigura sustenabilitatea fiscală a regimului de bunăstare socială pe termen mediu și lung în contextul economic global etc.
3. **Accentul pus pe combinarea unor beneficii în bani (alocația de copil, venitul minim garantat etc.) cu servicii sociale oferite la nivel local** (chiar dacă finanțate și/sau reglementate la nivel central, județean sau, în perspectivă, regional): modelul regimului bunăstării sociale scandinav, cu accent pus pe servicii universale, de calitate bună, gratuite la accesare și finanțate din bugetul de stat și importanță mai scăzută acordată transferurilor în bani (indiferent de sursa finanțării și de selectivitate), tinde să fie asociat cu efecte redistributive mai semnificative față de alte regimuri,^v plus duce la rate mai ridicate de ocupare în rândul femeilor (serviciile sociale fiind un sector de activitate feminizat). Susținem și noi recomandările repetate ale Schiței legate de înființarea unui sistem de servicii sociale cu condiția ca aceste servicii să fie gratuite beneficiarilor, să fie de o calitate bună și – chiar dacă selective – să excludă o minoritate cât mai mică (cei la capătul superior al distribuției de venituri). Altfel, aceste servicii sociale pot ușor deveni stigmatizante, accesul limitat să descurajeze utilizarea lor și, ca urmare, să se dovedească ineficiente și ineficace.
4. **Încorporarea recomandărilor privitoare la politici legate de piața muncii**, chiar dacă suntem de părere că, în formularea lor actuală, aceste recomandări – în secțiunea A, p. 17-18 – sunt mult prea generale, unele se suprapun cu politici existente („Încurajarea întreprinderilor mici și mijlocii” – vezi programele Direcției Implementare programe pentru întreprinderi mici și mijlocii,

Ministerul Economiei^{vi}), iar unele au formulări simpliste („Creșterea valorii acordate muncii”; „Curățarea economiei de mecanismele corupției”) (vezi și secțiunea 2.2. mai jos).

5. **Atenția acordată incoerenței surselor de finanțare a diferitelor beneficii în bani** (p. 19).

Credem că incoerența surselor de finanțare a diferitelor beneficii în bani, în natură și a serviciilor sociale este un subiect ce necesită dezbateri largă. **Recomandăm ca acest subiect să formeze o secțiune de sine stătătoare a unei noi Schițe pentru elaborarea unei strategii guvernamentale de politici sociale. O astfel de secțiune ar trebui să abordeze întreaga varietate de beneficii mai ales în bani disponibile în momentul de față în România (deci în plus față de pensii, discutarea surselor de finanțare și a alocațiilor familiale, a indemnizațiilor aferente diferitelor tipuri de concedii, a VMG etc.).** Credem că o astfel de dezbateri ar scoate la iveală și diferitele percepții pe care diferiții actori din spațiul public românesc le împărtășesc despre obiectivele, dezirabilitatea și design-ul diferitelor beneficii sociale.

ⁱ România a ratificat Convenția ONU pentru drepturile copilului (1989) în 1990, prin legea 18/1990. Legea 272/2004 privind protecția copilului și activitatea de a promova drepturile copilului promovează principiile din această Convenție.

ⁱⁱ Pentru o operaționalizare centrată pe copii a privării materiale, vezi de pildă de Neubourg, C., Bradshaw, J., Chzhen, Y., Main, G., Martorano, M. și Menchini, L. (2012) ‘Childdeprivation, multidimensional poverty and monetary poverty in Europe’, Innocenti workingpaper no. 2012-02, Florența: UNICEF Innocenti Research Centre.

ⁱⁱⁱ În lipsa unor estimări cuprinzătoare, oferim date doar despre pierderile fiscale datorate excluziunii sociale a romilor în România în mare măsură cauzate de lipsa de capital uman: 202 milioane euro anual (estimare minimă). Vezi de Laat, J. (2010) ‘Costurile economice aferente excluziunii romilor’, Europa și Asia Centrală, Departamentul Dezvoltare Umană, Banca Mondială. Accesat la <http://siteresources.worldbank.org/EXTROMA/Resources/Economic_Costs_Roma_Exclusion_Note_Final_RO.pdf>

^{iv} Pentru detalii privitoare la mecanisme cauzale în acest sens, vezi Esping-Andersen, G. (2009) *The Incomplete Revolution: Adapting to Women’s New Roles*, Cambridge: Polity Press, Capitolul 2: The New Inequalities, pp. 55-74.

^v Dacă înțelegem efectul redistribuirii, de pildă, ca fiind incidența sărăciei și privării materiale în rândul copiilor, statele bunăstării scandinave rămân în vârful distribuției statelor europene. România este la baza distribuției. Vezi mai ales UNICEF Innocenti Research Centre (2012), ‘Measuring Child Poverty: New league tables of child poverty in the world’s rich countries’, *Innocenti Report Card 10*, Florența: INNOCENTI Research Centre.

^{vi} Detalii la <<http://www.aippimm.ro/>>.